PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. štev. 215 - Cena 3.- lire | TRST, nedelja 10. februarja, 1946 | Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1 - I. Tel. št. 93806 93807, 93808. Rokopisi se ne vračajo

Kako dolgo še?

«Borba» prinaša članek, v katerem je rečeno:

Mednarodna javnost posveča v sadnjem času živo pozornost vprašanjem, ki se postavljajo v zvezi s obstojem tako imenovane poljske vojske v inozemstvu. Enote te vojske, ki ji povelju je znani poljski fašist general Vladislav Anders, se nahajajo v Italiji, na Škotskem in v zahodni Nemčiji. Anders je eden izmed najgorečnejših sovražnikov današnje demokratične Poljske, kolikor jih je v taboru reakcionarnih poljskih emigrantov v inozemstvu. Ugotovljeno je bilo, da je Anders neposredno odgovoren za organiziranje terorističnih napadov proti predstavnikom demokratičnih sil predstavnikom poljske demokracije. Divja mržnja do demokratičnih sil poljskega naroda, do njegovega bratstva in prijateljstva z velikim sovjetskim ljudstvom ter ostalimi slovanskimi narodi, odkrita želja po razdoru med velikimi silami ter vztrajni poskusi, da se povzroči «tretja svetovna vojna» — to je vsebina politike, ki jo danes vodi general Anders in zločinska klika poljske emigrantske šlahte. Take svoje politike pa sicer Anders in njegova okolica niti ne poskušata prikriti. Fašistični značaj svoje vojske in razdiralni cilj njenega obstoja odkrito in neovirano izražajo na vsakem koraku, zlasti pa v Italiji, kjer uživajo poleg drugega tudi neposredno podporo tamkajšnjih reakcionarnih in profašističnih elementov, katerim v povračilo pomagajo v borbi proti demokratičnemu gibanju italijanskega ljudstva.

Razumljivo je, da se je takih okoliščinah moralo izbuditi v demokratski javnosti vzbuditi v svetu vprašanje: zakaj se taka vojska, kot izražata tolpa fašističnih sovražnikov miru in demokracije, še vedno pusti nedotaknjena, komu je danes potrebna in čemu služi? V zvezi z nedavnimi «velikimi manevri» Andersove vojske v Italiji, ki šteje okrog 70 do 80.000 ljudi, moskovska «Pravda» piše:

«Danes vse vojske demobilizirajo in zmanjšujejo svoje sile. Kar se tiče «poljske Andersove vojske» se ne želi niti demobilizirati, niti zmanjšati si svojega številčnega stanja, ampak ostaja v vojnem stanju. Koga ograža ta vojska?» «Pravda» ugotavlja, da naloga poljske emigrantske vojske v Italiji ne obstoja samo v tem, da «krade kokoši in drugo siromašnim italijanskim kmetom», ter zaključuje, da Andersovo vojsko «hranijo in vzdržujejo njeni zaščitniki v želji, da ohranijo jedro vojske tega fašističnega poljskega emigrantskega tipa», ki vodi propagando proti miru v Evropi, proti zakoniti poljski vladi in poljskemu narodu.

Razni dogodki v Evropi v povojni dobi so pokazali, da se za ohranitev emigrantske Andersove vojske zlasti prizadevajo gotovi reakcionarni profašistični krogi v Angliji in Ameriki, ki nudijo Andersu na vsakem koraku pomoč, ki ga podpirajo v tem, da se onemogoča vrnitev poljskim vojakom v domovino. Ta podpora je poleg drugega očividna tudi iz dejstva, da je general Anders po pisanju francoskega časopisa «Humanité» do sedaj prejemal iz Velike Britanije mesečno pomoč 1.000.000 funtov šterlingov in da so, kot je to izjavil poljski delegat Modzelewski v Varnostnem svetu organizacije Združenih narodov, našle pri nekaterih aretiranih Andersovih teroristih na ozemlju Poljske vsoto 400.000 dolarjev. Ti pojavi so naleteli na odmev tudi v britanski javnosti. Britanski časopis «New Statesman and Nation» je pred kratkim postavil zahtevo, naj parlament pojasni medsebojne odnose med britanskim ministrstvom za vojsko in armado generala Andersa v Italiji. Časopis nato omenja dvoje načrte Andersovih častnikov, ki povelujejo na manevrih pri Anconi in odkrito izjavljajo, da si želijo novega spopada v Evropi. Časopis ugotavlja, da obstoji zveza med Andersom in terorističnimi tolpami na Poljskem, ki so znane pod imenom «Narodne sile zbrojne» ter se vprašuje, iz kakšnega razloga Andersove čete še niso demobilizirane, ter poudarja, da njihova navzočnost v Italiji «izziva proteste» ter predstavlja ovire s širšega stališča. Podobno piše tudi angleški časopis «Observer», ki predvsem poudarja Andersove zveze s fašisti na Poljskem.

Vse to brez dvoma dokazuje, da je demokratična javnost po svetu v glavnem že prepričana, da je obstoj Andersove vojske, zlasti kar se tiče njenega izzivalnega manevriranja in šuljanja po Italiji, v ostrem nasprotju s stremljenjem in napori Združenih narodov, da bi zgradili in utrdili povojni mir ter mednarodno varnost. Na podlagi tega je jasno, da emigrantske poljske vojske pod povelj stvom fašistične oficirske klike ni mogoče obravnavati drugače, kakor kot orodje za rušenje miru, kar je potrebno gotovim pustolovskim profašističnim krogom na zahodu, ki jim ne gre za to, da bi se mir utrdil, nego za to, da ohranijo in rešijo fašistične ostanke.

S tega stališča je prav tako treba presojati tudi vesti o pomikanju nekaterih delov Andersovih čet proti severu Italije v smeri razmejitvene črte v Julijski krajini. Ako so te vesti točne, tedaj bi bilo v zvezi s znaki, ki kažejo na navzočnost oboroženih ustaških in četniških tolp v bližini razmejitvene črte, zares povsem koristno zaradi varnosti in miru opozoriti na vso nevarnost, ki jo lahko vsebuje tak položaj.

Andersova fasistična tolpa se v Italiji ni samo pokazala kot odkrit sovražnik italijanske demokracije. Ta tolpa je, kot vsi fasistični ostanki v Evropi, prav tako središče za podpihovanje divje mržnje proti demokratični Jugoslaviji. General Anders, kakor tudi njegovi ustaški in četniški pobratimi, ki so pobegnili pred pravično sodbo naših narodov, vidi svojo edino rešitev iz prepada, kamor ga je vrgla zmaga svobodoljubnih narodov, v izzivanju neredov in v rušenju miru v Evropi. Zgreseno bi bilo predpostavljati, da ne bi poljski fasisti iz Andersove vojske poizkusali izkoristiti svoje, pa četudi najmanjše navzočnosti v coni A Julijske krajine za to, da bi zaostrili mednarodne odnosaje v zvezi z vprašanjem Trsta in Slovenskega Primorja. Sicer so pa z vznemirjajocimi in tendencioznimi vestmi o spopadih na razmejitveni črti v Julijski krajini, ki so se pojavile v italijanskem tisku in nekaterih drugih časopisih, sovražniki miru po svetu že jasno pokazali, da si želijo neredov tudi na tem področju in da so pripravljeni, da jih izzovejo tudi s pomocjo najpodlejših sredstev.

Demokratična javnost po svetu se je že prepričala o «sposobnosti» Andersovih diverzantov, da s svojimi zločinskimi izpadi na Poljskem ustvarjajo «argumente», ki so potrebni gotovim reakcionarnim krogom, med katere na primer spada konservativni poslanec v Spodnjem domu profesor Savory, da obtožujejo terorizma poljsko demokracijo. S podobnimi obrekovanji o preganjanjih italijanskega prebivalstva v delu Julijske krajine, ki je pod vojasko upravo Jugoslovanske armade, je poskušala italijanska reakcija že opravičiti svoje imperialistične zahteve po naših ozemljih. Jasno je, da bi se tudi Andersovi fasisti in poklicni teroristi, v primeru, ako bi se jim omogočila navzočnost v bližini razmejitvene crte v Julijski krajini, združili s četniškimi in ustaškimi zločinci v pripravljenosti, da služijo tudi samemu vragu, samo da bi skodovali nasi državi, da bi otežkočili uresničenje upravicenih zahtev naših narodov in da bi skalili mir v Evropi. Zaradi tega se brez dvoma lahko označi vsako omogočevanje, da bi Andersove čete prisle na položaje, s katerih bi lahko izzivale nerede, za ogražanje interesov miru.

V kaksnih odnosih so sicer nekateri krogi, odgovorni za mir in varnost v Evropi, do raznih kvislinskih skupin sovražnikov miru in demokracije, je najbolje razvidno iz clanka v ameriškem časopisu «New York Times», v katerem novinar Raymund Daniel piše o rekrutiranju poljskih in jugoslovanskih disidentov v Nemčiji. Ti poljski in jugoslovanski disidenti oziroma izdajalci vseh barv, ki so posodelovanju z okupatorjem, se rekrutirajo sedaj na ozemlju 7. ameriške armade v «kraljevske četniške tolpe v emigraciji ter v fašistične čete generala Andersa. Kakor vidimo, se jim kljub ugotovljenim dejstvom o izzivalni aktivnosti proti miru in direktnem ogražanju miru s strani teh različnih izdajalsko disidentskih formacij na zahodu Evrope, in kljub vsem protestom demokratične javnosti, omogočuje celo nova mobilizacija, namesto da bi se jih odločno razgnalo. Novinar Raymund Daniel ima res prav, ko ugotavlja, da taka politika do izdajalskih jugoslovanskih in poljskih emigrantov v zahodni Nemčiji izziva sumničenja v Jugoslaviji in na Poljskem.

Demokratična javnost po svetu, zlasti v Jugoslaviji, ima v zvezi s temi dejstvi resnično polno pravico, da se vprasuje, do kdaj se bodo pred obličjem evropskih narodov, ki so doprinesli toliko za današnji mir, še vnaprej vzdrževala in krepila taka legla in zatočišča fašističnih provokaterjev, kot so to čete generala Andersa ter ustaskočetniške in druge izdajalske formacije v Italiji. Njihovega obstoja ni mogoče opraviditi z nikakršnimi potrebami. Oni, ki so se z orožjem v roki borili proti svobodi svojih lastnih narodov, ki želijo to orožje uporabiti proti miru n demokraciji, se danes ne morejo in ne smejo organizirati v kakršne koli vojaške formacije. Njihovo mesto je pred sodiščem ljudstva, ki so ga izdali, ne pa v vrstah in poleg borcev Združenih narodov. Omogočanje, da Anders in podobni «vojskovodje» iz tabora sovražnikov svojih lastnih narodov s pomočjo fašističnih častnikov in terorja vzdržujejo zbrane svoje čete, da slepijo osebe, ki se nahajajo izven domovine in da izvrsujejo mobilizacijo na podlagi izmisljotin o položaju v demokratičnih državah vzhodne Evrope in Balkana, dejansko pomeni kovanje orožja za najtemnejše sovražnike miru, demokracije in sodelovanja med narodi. Evropski narodi niso trpeli in prenašali žrtev v vojni proti fašističnim zavojevalcem zato, da bo po zmagi ponovno dovolili fasistom, da «vrsijo manevre» in da organizirajo teroristične izpade na ozemlju demokratičnih drzav. V interesu miru, v interesu vzpostavitve zaupanja v povojni Evropi, v interesu sodelovanja med narodi je že skrajni čas, da se razženejo in onemogočijo Andersove fašistične skupine in podobne formacije pri njihovih provokatorskih izpadih.

S tem vprasanjem se bavi tudi «Politika», ki med drugim piše:

«Jugoslavija, katere armadi je uspelo osvoboditi svojo deželo in ki je pokazala tako junaštvo, vsekakor ne smatra peščice bednih emigrantov in zarotnikov za resno grožnjo njeni varnosti Vendar se ji zdi potrebno, odstraniti vsako nevarnost incidentov; to je tem bolj potrebno in upravičeno, če upoštevamo, da trenutno ni resnih razlogov in potrebe za nadaljevanje sedanjega stanja.

Hitra odstranitev in razpust emigrantiskih jugoslovanskih in poljskih enot bi mnogo prispevala k miru, redu ter dobrim odnosom med zavezniki. Zavezniška stvar ima lahko od teh enot samo veliko objektivno škodo. Že sedaj trpi zaradi sedanjega položaja veliko moralno škodo, ki se kaže v nepotrebnem sumničenju in nezaupanju, kjer bi moralo biti zaupanje in prisrčni odnosi.

Indonezijci se borijo za svojo lastno deželo

Govor ukrajinskega delegata Manuilskega pred Varnostnim svetom

London, 9. Unipress. — Ukrajinski delegat Dimitrij Manuilski je dejal danes, da britanskim četam v Indoneziji ni uspelo izvesti nalog, ki jih jim je naložil Vrhovni zavezniški poveljnik na Pacifiku, general Douglas Mac Arthur. Manuilski je rekel, da so te naloge obstajale v sprejemu japonske kapitulacije in v razorožitvi japonskih čet. Dejal je: «Te naloge niso bile izvedene. Japonci niso bili razoroženi, temveč so jih uporabljali proti Indonezijcem. Na ta način je prišlo do kršitve sporazuma treh velesil o Daljnem vzhodu.» Manuilski je obtožil holandsko vlado, da poskuša to tajiti. Dejal je, da je bilo v Indoneziji samo 23.000 vojnih ujetnikov, ki jih je bilo treba osvoboditi in ki so bili osvobojeni že davno. Opozoril je, da je bila naloga britanskih čet osvoboditi tudi 200 tisoč Evropejcev v koncentracijskih taboriščih v Indoneziji. «Te ljudi je bilo treba osvoboditi, ne strinjamo se pa, da so Britanci s pretvezo osvobajanja Evropejcev, uporabljali orožje.»

Manuilski se je vprašal: «Ali je britansko-holandski sporazum vseboval obvezo, da smejo Britanci uporabiti orožje in s tem preprečiti Indonezijcem, da bi dosegli uresničenje svojih teženj?» Manuilski je dejal, da ne bi prišlo do prelivanja krvi, če bi se Britanci in Holandci lojalno sporazumeli z indonezijskimi oblastmi. Dejal je, da je glavni vzrok za sedanji spor uporaba japonskih sil proti Indonezijcem.

Manuilski je zanikal Bevinovo izjavo, da se Britanci bore proti fašističnim indonezijskim elementom in je definiral fašizem kot agresijo proti sosedom. «Indonezijci ne ogrožajo nikogar, temveč se borе za svojo lastno deželo.»

,Nato je prebral odstavke iz indonezijske republikanske ustave, zlasti določilo, da imajo vsi državljani, vštevši Holandce, enake pravice, in vprašal: «Ali je to fašizem?»

Ob koncu svojega govora je Manuilski izjavil: 1) Ukrajinska delegacija smatra uporabo britanskih čet proti Indonezijcem za nedopustno. 2) Uporaba japonskih čet proti Indonezijcem je še bolj nedopustna. 3) Indonezijcem je treba dati pravico, da si izberejo lastno vlado. 4) Združeni narodi naj pošljejo preiskovalno komisijo v Indonezijo.

Izjave S. Sjahrira

Jogjakarta (Java), 9. - Unipress — Indonezijski ministrski predsednik Sjutan A. Sjahrir je dejal danes na konferenci tiska, da mu je indonezijska vlada dala vsa pooblastila za bližnje razgovore s Sir Alexandrom Clark Kerrom, posebnim britanskim odposlancem, ki ga je britanska vlada poslala, da prouči položaj na Javi.

Predsednik Soekarno je dejal, da se ne bo udeležil razgovorov v Bataviji, če ne bo med razgovori Sjahrir tega zahteval.

Vladna izjava pravi, da je komunistična ljudska fronta pod vodstvom Tan Malake izglasovala polno zaupanje Sjahriru. Ljudska fronta, ki ima sedaj svoj kongres v Cheribonu, je po dobljenih poročilih predložila vladi svoj program. Vlada je zavrnila dve točki programa, ki zahtevata zasego inozemskega premoženja in izgon britanskih čet.

Demanti beograjskega radia

Beograd, 9. Tanjug. — *Radio Beograd je oddal sledečo izjavo:*

«Dne 5. februarja je «Reuter» objavil dozdevno poročilo beograjskega radia, da je maršal Tito poslal jugoslovanski delegaciji na zasedanju ZN navodilo, naj zahteva priključitev Trsta k Jugoslovanski federaciji na temelju Atlantske listine, in da uživa ta zahteva polno podporo Bolgarije.

Reuterjevo poročilo je netočno in tendenciozno. Radio Beograd poroča samo o pozdravih, ki so jih množične organizacije v Julijski krajini in Trstu poslale maršalu Titu in jugoslovanski delegaciji v Londonu. Z njimi izraža ljudstvo svojo voljo in terja priključitev teh pokrajin k FLRJ.

Resolucija PNOO Organizaciji ZN

Glavni odbor PNOO za Slovensko Primorje in Trst je poslal s svoje zadnje seje Generalni skupščini Organizacije Združenih narodov v London sledečo resolucijo:

Pokrajinski narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje in Trst, kot izvoljeni predstavnik ljudske oblasti, zbran dne 2. februarja tl l. na seji v Trstu, pozdravlja skupščino Organizacije Združenih narodov, ker vidi v njej mocno sredstvo in jamstvo za uničenje fašizma, za ohranitev svetovnega miru in za spostovanje Atlantske listine o samoodločbi narodov.

Ljudstvo Slovenskega Primorja in Trsta, ki je v tej vojni proti fašizmu in za skupno zavezniško stvar v bratski povezanosti Slovencev in Italijanov dalo ogromne materialne in človeške žrtve, cuti potrebo po tem organizmu tem bolj živo, ker je se vedno v boju z ostanki fašizma in ker se ni doseglo zaželjene svobode in miru.

Že med narodno osvobodilno borbo so bili v vecini primorskih krajev na svobodnih volitvah izvoljeni ter ob koncu vojne izpopolnjeni narodno osvobodilni odbori, ki so predstavljali prvo resnično demokratično ljudsko oblast v tej deželi. Kot najvisji predstavnik te ljudske oblasti pa je bil od ogromne večine slovenskega in italijanskega prebivalstva izvoljen Pokrajinski narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje in Trst.

Od prevzema oblasti po zavezniški vojaški upravi v coni A, t. j. od 12. junija 1945., je Pokrajinski narodno osvobodilni odbor trajno in ob vsaki priliki izražal pripravljenost odkritosrcnega sodelovanja na demokratičnih osnovah in je to sodelovanje v mejah možnosti tudi praktično izvajal. Ugovarjal pa je hkrati uvedbi stanja pred 8. septembrom 1943, po katerem naj bi bila nasa dežela sestavni del poražene Italije ter zahteval in pričakoval, da bo spoštovana ljudska oblast naših narodno osvobodilnih odborov in njihovih ustanov.

Toda zavezniška vojaška uprava je kljub temu, da je izrazila pripravljenost za sodelovanje, razpustila nase ustanove, med temi Narodno zaščito in ljudska sodišča, ter je koncno s splošno odredbo št. 11 ukinila tudi ljudsko oblast narodno osvobodilnih odborov ter na njena mesta dekretirala predstavnike protiljudske manjsine, ki ne uživajo zaupanja ljudstva.

Pokrajinski narodno osvobodilni odbor je s pogosto osebno intervencijo, s posiljanjem protestov Zavezniški vojaški upravi in spomenico vladama Velike Britanije in Združenih držav Amerike sproti opozarjal na nastajajoči nevzdržni položaj, ugovarjal vzpostavitvi stanja pred 8. septembrom, ki nase ljudstvo spravlja v položaj poraženega sovražnika, nadalje proti razpustitvi Narodne zaščite in ukinitvi ljudskih sodišč, proti uvedbi italijanskih po stanju pred 8. septembrom 1943 in proti osnovanju sodišč za sojenje fašistom in njih pomagačem, ki jih sestavljajo sami člani fašistične stranke, proti šovinističnim demonstracijam v Trstu in proti aretacijam antifašistov, proti nepravilnemu postopanju pri izdajanju osebnih izkaznic, proti ljudstvu sovražnemu nastopanju nove civilne policije, proti krsenju enakopravnosti jezikov in svobode tiska itd.

Pokrajinski narodno osvobodilni odbor je poleg tega zavezniski vojaški upravi stavil razne predloge, tako glede Narodne zaščite, ki naj bi se preosnovala sporazumno, glede novih volitev, na katerih naj bi prebivalstvo cone A ponovno svobodno izrazilo svojo voljo, bil je pripravljen popuščati vse do tistih meja, ki jih se dopuščajo načela demokracije. Vse spomenice, protesti in predlogi niso imeli uspeha. S tem je nastalo v naši deželi težko, nevzdržno stanje, ki ne vodi k pomirjenju duhov in k utrjevanju pogojev za razvoj demokracije, ampak večа nezaupanje in nezadovoljstvo. Že tako težki gospodarski položaj se še huje zapleta, kar ustvarja resno oviro za ustvaritev miru in za rešitev problema sožitja dveh, odnosno treh narodov na tem ozemlju.

Ljudstvo Slovenskega Primorja in Trsta, ki je toliko žrtvovalo za skupno zavezniško stvar in za svobodo, pošilja Generalni skupščini Organizacije Združenih narodov tople pozdrave v prepričanju, da bodo spoštovane Atlantska listina o samoodločbi narodov in osnovna načela demokracije, da bo ljudstvo Slovenskega Primorja in Trsta moglo tako po odstranitvi zgoraj navedenih prilik uživati plodove zmage nad fašizmom in vse pridobitve narodno osvobodilne borbe. Prepričano je, da bo delo Organizacije Združenih narodov prineslo koristi vsemu naprednemu, demokratičnemu svetu in tudi hudo preizkušenemu prebivalstvu Slovenskega Primorja in Trsta.

Zaskrbljen je zaradi vznemirjajočega stanja, v katerem je posebno prebivalstvo tega ozemlja, in to zaradi popolnega nezanimanja in zaradi pomanjkanja ukrepov s strani Zavezniške vojaške uprave za aprovizacijo tega ozemlja. Naj živi Organizacija Združenih narodov!

Francova Španija ne more biti članica Z. N.

London, 9. AFP. — Na pričetku svojega 26. plenarnega zasedanja je glavna skupščina ZN sklepala o trajanju mandatov petnajstih sodnikov mednarodnega sodišča. Francoski delegat Besdevant in britanski delegat Sir Mac Nair sta bila izvoljena za dobo 9 let, delegat ZDA Hacquorth in sovjetski delegat Krilov za 6 let med tistimi, ki so izvoljeni za tri leta je jugoslovanski delegat Milovan Zoričič, poljski delegat Winiarski in kitajski delegat.

Francoski zunanji minister Bidault je nato podpri predlagano zahtevo, ki jo je stavil panamski delegat, naj se španski vladi generala Franca odkloni članstvo v ZN, in govoril v prilog republikanske Spanije.

Panamsko zahtevo je podpiral tudi češkoslovaški delegat Duchaček, ki je ožigosal sodelovanje Francovega režima s Hitlerjem in Mussolinijem, s pomočjo katerih se je polastil oblasti. Mehiški delegat Kordova je nato izjavil: «Za nas španska republikanska vlada nikoli ni prenehala obstajati».

V prilog panamske delegacije so govorili nato še norveški, urugvajski, venezuelski, beloruski britanski in jugoslovanski delegat. Vsi so izjavili, da Francova Španija ne more biti članica ZN in izrazili svojo simpatijo s špansko republikansko vlado.

Britanski delegat Noel Becker je dejal: «Upam, da bo kmalu prišlo do sprememb v Španiji in da bo ta dežela kmalu dobila vlado, ki bo izvoljena po demokratičnih načelih».

Panamski predlog, ki ga je glavna skupščina Združenih narodov sprejela z 42 glasovi in dvema neoddanima glasovoma, opozarja glavno skupščino, da je konferenca v San Franciscu sprejela resolucijo, po kateri se čl. 2-IV drugega poglavja listine ZN ne more nanašati na države, katerih vlada je bila vzpostavljena s pomočjo oboroženih sil dežel, ki so se borile proti ZN, dokler so ti režimi na vladi. Resolucija pravi nadalje: «Glavna skupščina opozarja, da so na potsdamski konferenci vlade ZDA, Velike Britanije in ZSSR izjavile, da ne bodo podpirale zahteve po članstvu ZN, če bi prišla od sedanje španske vlade, ki je bila vzpostavljena s pomočjo sil osi, in ki zaradi svojih izvorov, svoje narave in svoje tesne povezanosti z napadalci, ne more imeti potrebnih pogojev za svoj pristop.

Glavna skupščina, ki sprejema ti dve deklaraciji, priporoča, naj člani ZN svoje bodoče odnose s Španijo spravijo v sklad z duhom in besedilom teh deklaracij».

Vojni zločinec prost na Koroškem

Ljubljana, 9. - Tanjug — Kot piše celovški list «Volkswille», živi v Poreč ah ob Vrbskem jezeru general Meldechen, bivši poveljnik nemških čet na Gorenjskem, ki se je boril proti slovenskim partizanom. General Meldechen je krepko sodeloval z SS-Obergruppenführerjem Erwinom Roesenerjem.

Delali bodo na svoji zemlji...

Izvajanje agrarne reforme v naprednih državah

V Jugoslaviji

Zagreb, 9. - Tanjug — Včeraj so pričeli tu razpravljati o izvajanju agrarne reforme v zvezi s posestvi raznih cerkvenih ustanov. Razpravljaliali so tudi posesti zagrebske nadškofije, ki obsega 63 ha zemlje.

Predsednik zagrebške nadškofije je stavil pismen predlog, naj se pusti škofiji maksimum, utemeljujoč svoj predlog s tem, da je zagrebška nadškofija največje važnosti v zgodivni hrvatskega ljudstva in da ji je zato treba dati več zemlje, da bo mogla nadaljevati svoje poslanstvo.

V teku pogajanj so agrarni interesenti zahtevali, naj se nadškofiji odvzemajo vsa zemljiška posestva, ker ima v Zagrebu veliko število poslopij in druge lastnine, ki ji daje ogromne dohodke. Zaradi tega je bilo sklenjeno, da se zagrebška nadškofija razlasti vseh zemljiških posestev.

V Bolgariji

Sofija, 9. - Tanjug — Tanjugov dopisnik iz Sofije sporoča, da je narodno sobranje med drugim razpravljalo tudi o zakonu o agrarni reformi.

Predstavnik parlamentarne skupine bolgarske delavske stranke (komunistov), Bočo Iljev je dejal, da mora imeti agrarna reforma v Bolgariji namen, izboljšati življenjske pogoje delovnega ljudstva in zmanjšati njegovo izrabljanje.

«Če položimo roko na to zemljo, je dejal Iljev, ne posegamo po privatni lastnini, temveč samo po tem, kar je za današnje prilike neprimerno, po veleposestvih. To ni udarec «ogromnemu številu ljudi», temveč samo 1.5% posestnikov, medtem ko bo zemlja, ki bo odvzeta, zadovoljila 300.000 družin revnih kmetov.»

V Albaniji

Tirana, 9. - ATA — V vsej Albaniji se izvaja agrarna reforma. V 110 vaseh je bilo izročenih 2.790 družinam 55.670 ha zemlje.

Treba je omeniti, da je doslej v vsej Albaniji 3.720 družin pretrgalo odnose s svojimi lastniki, z državo ali različnimi verskimi ustanovami.

518 lastnikov, katere zadeva agrarna reforma, je ohranilo 4.720 ha zemlje.

Izvedba agrarne reforme bo v letih 1946-1947 dala sledeče rezultate. V Elbasanskem okrožju bo razdeljenih okoli 20.000 ha, v Beratskem okoli 27.000 ha in v Valonskem okoli 12.000 ha. Obenem se bo nadaljevalo delo za ukinitev odnosov med lastniki in poljedelskimi delavci, nakar se bo pričelo delo za dokončno razdelitev zemlje na temelju zakona o agrarni reformi.

Tito sprejel upravnika poslov apostolske nunciature

Beograd, 9 - Tanjug — Maršal Tito je včeraj v navzočnosti pomočnika ministra za zunanje zadeve dr. Vladimirja Velebita sprejel odpravnika poslov apostolske nunciature v Beoagradu, msgr. Josepha Patricka Harley-a.

Zločini v Brdih

Povsod onstran Soče, koder žive Slovenci, do furlanskih vasi, so Italijani in Nemci morili, požigali in ropali

4. IV. 1921, ko še ni bilo fašizma:

so bila požgana poslopja Ivanu Oreviču v Velikem Vareškem in Antonu Cveku v Šegotičih pri Pulju

Požgani Komen na Krasu

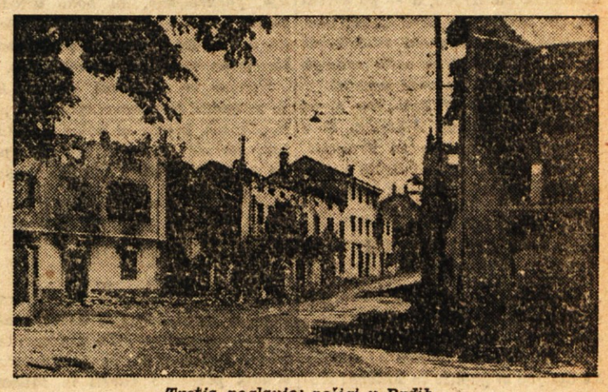

Tretje poglavje: požigi v Brdih.

IMENJE. Že v letu 1942. so se fašisti posluževali vsakovrstnik sredstev, da bi izsledili partizansko delovanje v Brdih. Tako so se n. pr. orožniki s postaje Kojsko preoblekli v partizanske obleke in tako skušali iz ljudi izmamiti skrivnosti.

V poznih urah neke februarske noči 1943. je vdrl v vas Imenje italijanski vojaški kamion. Kmalu je bila vsa vas v viku in kriku mater, katerim so fašisti pobrali mladoletne sinove in jih s kamionom odpeljali neznano kam. Petnajst takratnih žrtev se še do danes ni vrnilo domov. Nekaj pozneje so aretirali in zaprli Peršolja Milka.

18. 11. 1943. so Nemci ob priliki ofenzive ropali vse vprek, kar jim je prišlo pod roke: živino, perutnino, živež, vino itd.

VEDRIJAN. Že leta 1941. so italijanske oblasti v vasi nadzirale kretanje vaščanov, jih vznemirjale s preiskavami, mnoge od njih pa poslale v zapore in internacijo.

V jeseni 1942 je italijanska vojska začela nasilno odvažati fante in može v kazenske bataljone. Iz vasi jih je odvedla 16.

Italijani so v vasi aretirali naslednje: Marinič Rudolfa, Marinič Ivana, Marinič Olgo, Marinič Silvestino, Zerzut Albina, Čepič Rudolfa, Čepič Petrino, Šuligoj Antona, Koncut Antona, Marinič Silvestino, Zorzut Ivanko, Zorzut Doro, Šimčič Jožeta, Jančič Slavice, Marinič Antona in Simčič Antona.

Nemci pa so v vasi pobili Koncut Antona, aretirali in internirali: Zorzut Metodo, ki se še ni vrnila iz internacije, Marinič Augusta, Marinič Olgo, Marinič Celestino, Simčič Albino, Gabrijelčič Doro, Simčič Rudolfa in Marinč Edvarda.

Leta 1944 in 1945 so Nemci v vasi pogosto ropali, tako 18. 11. 1943, 22. 5. 1944, 14. 4. 1945 in 9. 1. 1945.

Na zverinski način so Nemci umorili 73. letnega starčka, ki na nemški poziv zaradi starosti ni mogel pravočasno na sestanek. Nemci so ga privlekli v vrsto in ga ntao ustrelili v glavo.

VIŠNJEVIK. Leta 1941. do 1943. so bila najstrašnejša leta, kar jih vaščani pomnijo. Vsled aktivnega delovanja celotne vasi v osvobodilni fronti, so fašisti pogosto prihajali v vas, in odvažali ljudi v zloglasne mučilniške zapore v Coroneo v Trstu. Toda volje in odločnosti ljudstva niso mogli streti, zato so pričeli z nasilno mobilizacijo v kazenske bataljone. Tako so mobilizirali 60 mož.

V letu 1943 so aretirali Italijani Sirka Ivota in Sirk Danico.

Nemci so v vasi izvršili 4 umore. Ob priliki ofenzive 25. 8. 1944 so ustrelili Erzetič Albina, 22. 5. 1944 Boštjančič Jožefa, 18. 12. 1944 Boštjančič Rudolfa, 22. 5. 1944 Obljubek Franca, ki so ga vrgli v ogenj. Pri tej priliki so aretirali še 4 osebe, od katerih se dve še nista vrnili iz internacije.

Ko so 22. 5. 1944 vodili Nemci v Brdih ofenzivne borbe proti partizanom, so jih ti iz zasede napadli, jih nekaj pobili in ranili. Preostali so iz maščevanja pridrveli v vas, pričeli ropati in požigati. Požgali so 8 poslopij: Tinc Stefaniji, Goljevček Mariji, Obljubek Jožefi, Sirk Ignacu, Goljevšček Matildi, Kristačič Rozaliji in Sirk Antonu.

25. 1. 1944 je sovražnik čez dan večkrat pridrvel v vas in pozvedoval za partizane. Kar niso vaščani povedali ničesar, so začeli požigati. Ob tej priliki so požgali hiše: Marinič Kristini, Sirku Ivotu, Erzetič Kristini, Bužinel Antonu, Kristjančič Jožefu, Obljubek Alojzu in Sirk Cvetku.

Danes volitve v Vrhovni sovjet ZSSR

Volitve, ki se vršijo danes, dne 10. februarja 1946, v Vrhovni sovjet ZSSR, bi se morale vršiti že med vojno, vendar ta okolnost ni dovoljevala, da bi se izvedle v predpisanem roku. Sovjetski volivni zakon ne pozna nobenih omejitev. Volijo vsi državljani, ki so izpolnili 18. leto, ne glede na narodnost, spol, veroizpoved, imetje. Na teh volitvah nastopa Komunistična partija v enotnem bloku z izvenpartijskimi delavci, kmeti in inteligenco. Sovjetski volivni zakon je ena zmed velikih demokratičnih pridobitev njenega ustroja. Današnje volitve predstavljajo obračun celotnega političnega gospodarskega in kulturnega dela.

Sovjetska vlada upa, da bodo volitve potrdile zaupanje, ki si ga je pridobila s strani sovjetskega ljudstva. Dolgoletne hude preizkušnje bodisi v pričetku ustvaritve sovjetske države, ali v času intervencije, zlasti pa v dobi nemškega vdora, je mlada socialistična dežela uspešno prestala. Še več. Z napori in mobilizacijo vseh sil je tako okrepljena zadajala odločilne in jake udarce dotlej nepremagljivi nemški vojski.

Države, ki so pod vplivom reakcionarnih sil, prej namenoma prezrle sovjetsko deželo, jo omalovaževale, hotele odtujiti in osamiti, so če ne prej, v teku vojne spoznale njeno silno moč, ki temelji na notranji ureditvi Najbolj zakrknjeni reakcionarji so morali priznati in upoštevati čudovito sposobnost in napredek te dežele. Ko je bila sovjetska država v smrtni nevarnosti, sovjetski ljudje niso štedili z žrtvami v zaščito svoje domovine. Požrtvovalni boj, borbenost, predanost rdečearmejca, ne pozna primere v zgodovni.

Trdnost in enotnost sovjetske države ne bi obstajala, ako ne bi bil ta sistem skovan in prekaljen v najtežjih preizkušnjah, ako ne bi postal lašt vsakega sovjetskega državljana.

Sovjetska zveza ne pozna kriz in notranjih pretresov. Tudi začetni uspehi hitlerjevskih armad so bile le navidezne zmage. Spričo zmagovite vojne so uresničene težnje ukrajinskega naroda, ki je v celoti združen v okviru ukrajinske SSR. Želje beloruskega naroda, ki je v celoti vključen v belorusko republiko. Osvobojene so baltiške dežele, Litavski republiki je vrnjeno Klajpedsko področje, obnovljena je finsko-sovjetska meja iz leta 1940., na Daljnem vzhodu pa so priključeni Kurilski otoki in južni Sahalin. Vsa ta ozemlja predstavljajo danes del ZSSR. S tem je utrjena varnost sovjetskih meja na vzhodu in zahodu. Ni čudno, da je zaupanje sovjetskega ljudstva v njeno vodstvo neomajno.

Ustvaritev države, dvig njene zunanje in notranje moči, so uspeh dosedanje sovjetske politike. Kljub temu pa sovjetska vlada ne zastira oči pred težavami povojnih let ter bodri ljudstvo k obnovi in ustvaritvi boljšega življenja. Zaradi teh objektivnih razlogov je ljudstvu tudi zagotovljeno, da bodo te pridobitve očuvane.

Sovjetska zveza pa poleg skrbi za njeno notranjo ureditev vrši poslanstvo tudi izven svoje dežele. Njeni nesebični napori za utrditev in ohranitev miru so znani vsakemu resničnemu pristašu miru. Komisar za zunanje zadeve ZSSR Molotov ni brez pomena zagotovil, da bodo resnično miroljubni narodi našli v Sovjetski zvezi lojalnega zaveznika in zanesljivo oporo.

Volivci širne Sovjetske zveze bodo danes potrdili dosedanje delo. S tem v zvezi obračajo svoj pogled na bodoči razmah svoje domovine.

ŠČEK PIŠE DE GASPERIJU:

Zakaj so Primorci za Jugoslavijo?

Dragi De Gasperi!

V letih 1921. do 1923. sva kot državna poslanca sedela v isti klopi rimskega parlamenta, Ti kot zastopnik Italijanske ljudske stranke, jaz kot zastopnik Jugoslovanov v Italiji. Danes si Ti ministrski predsednik, torej prva politična osebnost v Italiji, jaz pa sem upokojen duhovnik na Krasu, a — po krivdi rimske vlade — brez pokojnine. Navzlic tej velikanski razliki pa upam, da ne boš zametal mojega pisma, marveč ga vsaj prebral.

Zakaj Ti pišem? Zato, ker si od znanih ministrov Amerike, Sovjetske zveze, Anglije in Francije, ki bodo v teh tednih odločili o usodi naše dežele, zahteval, naj Primorsko razdelijo na dva dela med Italijo in Jugoslavijo. Italija naj dobi morje in obmorske dele s Trstom vred, Jugoslavija notranjo, hribovito deželo, tako da bo Slovenija za vse večne čase od morja odrezana.

Slovensko si obljubil, da bo za Slovence, ki bi tako prišli pod Italijo, poskrbljeno, da bodo uživali polno jezikovno in kulturno svobodo, za kar da je največji porok nad tisočletna italijanska civilizacija.

Končno si obžaloval krivice, ki so se godile Slovencem, poudaril pa si, da teh krivic ni zakrivila Italija, marveč le fašisti; fašizem pa da je bil le kratka epizoda v zgodovini Italije.

Primorska - nedeljiva celota

Na vse tri trditve Ti želim odgovoriti. Ti zahtevaš, da se primorska razdeli po narodnostnem načelu. To pa je po mojem nemogoče. Le oglejva si pobliže to zadevo! Koper je dandanes vsekakor italijansko mesto (kajpada je v mestu polovica poitalijanjenih Slovencev), toda tri metre izven mesta so že Slovani. Mar resno misliš, da boma potegnili mejo tri metre izven Kopra in tam zgradili visok zid? Koper bo kajpada živel od slane vode!

Piran je danes brez dvoma italijansko mestece. Toda že 25 centimetrov izven mesta so Slovani in vsa zemlja je slovanska. Ali bomo tam, torej 25 centimetrov izven mesta, zgradili visok obmejni zid?

Trst je v svojem središču po govorici italijansko mesto, toda prebivalstvo je sestavljeno iz več kot 3/4% poitalijanjenih Slovanov. Vendar pa tudi danes teče jezikovna meja nekaj nad ulico Kandler ter na Stari cesti (via Commerciale), dočim so Barkovlje že slovenske in potem vsa obala do Tržiča. Na tej črti bomo torej postavili visok obmejni zid. Trst pa bo dobival radič, mleko in drugo kar z letali iz Furmleko, ter drugo z letali iz furlanije!

Isto velja za vso Primorsko.

Primorska je ena sama celota, nedeljiva celota in enota. Trst spada k zaledju, zaledje pa k Trstu. Koper spada k zaledju, zaledje pa k Kopru. Piran in Škedenj spadata k zaledju, zaledje pa k Piranu in Škednju.

Primorska je nedeljiva, nihče je ne sme deliti.

Primorska mora biti v eni in isti državi, mora pripasti ali Italiji ali Jugoslaviji.

Ljudsko glasovanje ali plebiscit

Po 14 Wilsonovih mirovnih točkah in po sklepu konference «treh Velikih» naj vsaka dežela sama odloči, kam bo spadala. Dragi De Gasperi, se-li misliš upirati sklepu «treh Velikih»?

Primorska pa se je že izrekla in sicer s plebiscitom ali ljudskim glasovanjem. Plebiscit se lahko vrši na dva načina: ali s črnilom ali s krvjo. No, plebiscit se je že izvršil in sicer s krvjo.

In kako so Primorci glasovali? Koliko Primorcev je šlo v borbo za Italijo, koliko za Jugoslavijo. Veš, te številke so silno zanimive.

Leta 1915., ko se je vnela vojna med Italijo in Avstrijo, se je na Primorskem razvila silovita propaganda: «Andiamo in Italia per combattere l'Austria!» Kakor piše knjiga «Volontari giuliani», je šlo v borbo za italijanstvo Primorske — 1781 Italijanov. V sedanji vojni pa je šlo v borbo za Jugoslavijo 72.000 Primorcev in Istrijanov.

Koliko Primorcev je dalo življenje za Italijo? Koliko Primorcev in Istrijanov je dalo življenje za Jugoslavijo? Na trgu pred Sv. Justom v Trstu je spomenik, na katerem so vklesana imena padlih za Italijo. Koliko jih je? Nekaj desetin. Nič več.

Koliko Primorcev, Istrijanov in Italijanov, pa je dalo življenje za Jugoslavijo? 42.000, reci dvainštirideset tisoč! Zanimivo, kaj ne? Pa pojdimo še naprej! Koliko so Primorci še žrtvovali za Italijo? Nič. Koliko pa so žrtvovali za Jugoslavijo? Dragi De Gasperi, vzemi svinčnik in si zapiši: za Jugoslavijo je bilo zaprtih Primorcev 8.981, interniranih 95.400, pogrešanih 11 tisoč 800, do tal porušenih hiš 19 tisoč 800, napol porušenih hiš 16 tisoč 800.

Le tehtaj te številke, kakor hočeš, z lekarniško tehtnico ali s staro decimalko, zaključek je zelo enostaven: Primorska hoče k Jugoslaviji. Ljudsko glasovanje je bilo do konca izvršeno.

Mesto in zaledje

Ko sem že omenil razmerje med obrežnimi mesti in zaledjem, dovoli, da greva korak naprej. Vzemiva zemljevid Evrope ter ga razgrniva na mizi. Le oglejva si Jadransko morje; potem na levo od morja, nato na desno od morja! Zaključek je za zdravo pamet jasen: kar je zemlje na levo od Jadranskega morja, vse to spada Italiji. Kar pa je zemlje na desno Jadranskega morja, spada k Jugoslaviji, torej vsa Istra s Trstom vred.

Tvoj morebitni ugovor, češ, da so dandanes v Trstu, Kopru in Piranu Italijani v večini in da sáradi tega Trst, Koper in Piran ne spadata k Jugoslaviji, ne velja prav nič. To so gnezda na tujem drevesu. Tički spadajo k drevesu ali pa morajo odfrleti. To hočem razložiti. Denimo, da bi se Jugoslovanom posrečilo vdreti in zavzeti Benetke in Chioggio. Denimo, da bi se tam trdno usidrala slovanska manjšina, ki bi umetno ali z nasiljem uvedla svoj jezik v vsej javnosti. V dobi pol ali enega stoletja bi bili v teh dveh mestih udomačeni preimki Ugo Foskolčič, Jože Karduč, Silvo Pelikan, Aleksij Dantek (tako ste vi v Trstu fabricirali: Petak-Pitacco, Vodopivec-Bevilacqua, Zvokelj-Sbochelli, Požar-Buttafuochi), občevalni jezik v mestu bi bil slovanski, a notri bi živela dobršna zavedna italijanska manjšina. Komu na svetu, ki ni imperialističnega mišljenja, bi padlo v glavo in bi trdil, da so Benetke ali Chioggia jugoslovanska zemlja? Nikomur! Kajti Benetke in Chioggia spadajo k zaledju, torej k Italiji. Takisto je zdaj s Trstom, Koprom in Piranom, spadajo pač k zaledju, torej k Jugoslaviji.

Morebiti boš ugovarjal: Ti si govoril o Benetkah, ki so bile pred stoletjem poslovanjene, torej so bile prej vselej italijanske, Italijani so jih ustanovili. Slovani so jih šele kasneje zavzeli. S Trstom pa je drugače: Trst so ustanovili naši predniki, Rimljani, je bil torej skraja italijanski. Odgovor: Noben zgodovinar ni dokazal, kdo je Trst ustanovil. Gotovo je le to, da so tod pred Rimljani bivali drugi narodi. Tudi ime Trsta — po rimsko Tergeste — ne more noben zgodovinar ali jezikosloveo izvajati iz laščine ali latinščine; najbližja je ta beseda še slovenskemu tržišču (terržište). Toda vse to je sporno in zato pustiva sporna vprašanja. Pojdiva naravnost k argumentu. Denimo, da bi Slovani vdrli na italijansko obalo tam kje pri Anconi in bi na skalovitem, še neobdelanem obrežju ustanovili mesto, slovansko kajpada. Ali bi imeli zato Jugoslovani pravico do tega mesta? Nikdar! Ker bi to mesto spadalo k zaledju in zaledje je Italija!

Da zaključimo: Kar je na levi Jadranskega morja, sodi k Italiji, kar je na desni, pa k Jugoslaviji.

Italija nam je prizadela nepopisno gorje

Ti in Tvoji kolege trdite, da Italija ni naredila Slovencem nobene krivice, krivice da so nam delali le fašisti, fašizem pa da je bil zgolj kratka epizoda v zgodovini Italije.

Epizoda? In še kratka? Hvala lepa za tako epizodo, med katero smo uživali toliko dobrot, kakor na primer ob procesu pred božičem 1941, ko je rimska vlada dala izreči 5 smrtnih obsodb in je Slovence obsodila skupno na skoro 1000, (tisoč let) ječe!

Ali veš, da je od vseh smrtnih obsodb, ki jih je izrekla Italija v fašistični epizodi, odpadlo 75% na Slovence?

Zares sijajna epizoda, ko je Italija v zvezi z Nemčijo zakrivila, da so iz Jugoslavije odpeljali v taborišča na stotisoče ljudi in jih od teh 75% postrelili? V tej epizodi so ubili nad 40.000 šolanih oseb v tej epizodi je postalo 425.000 Jugoslovanov invalidov, porušil so jim 395.000 hiš in povzročena škoda znaša morda 60 milijard dolarjev. Res, lepa epizoda!

Sicer pa nikakor ni v skladu z resnico trditev, da je šele fašizem pričel delati krivice. Nasilno poitalijevanje je trajalo celo stoletje. Učinki tega sistematičnega raznarodovalnega dela so bili učinkoviti. Leta 1918. sem v družbi s prijatelji naredil statistiko tržaških primkov glede na narodnostni izvor. Slovanskih primkov je bilo 78%. Toliko je torej v Trstu slovanske krvi.

Poitalijevanje je bilo delo nasilnosti ali zlonamerne zvijačnosti. Mar misliš, da ima po dveh rodovih nasilnega raznarodovanja krivičnik pravico do tega ljudstva in te zemlje?

Koliko pa misliš, da je na Primorskem res italijanske zemlje? V Istri imajo Slovani 9/10 vse zemlje, Italijani pa 1/10 zemlje.

In v Trstu? Tržaška občina meri 96 km 2. Od teh je pristno rimske italijanske zemlje samo nekaj kvadratnih kilometrov, to je tam okrog Sv. Justa in vse staro mesto. Drugega nič, vse drugo je, ali je bilo pred 100 leti čisto slovenska zemlja. Na mestu, kjer stoji danes rojanska cerkev, so domačini še pred 150 leti orali. Kjer se danes dviga cerkev novega sv. Antona, so rastle oljke, ki so jih gojili domači Slovenci. In še več! Tik pod Sv. Justom, pod kapucini, so bili še v začetku 19. stoletja vinogradi, last naših Lonjercev. Slovenci smo tega nasilnega potujčevanja siti in smo se odločili, da naredimo tej krivici konec.

Kaj pravi Scipio Slataper?

Tako Ti bo laže umljivo, kar je tik pred prvo svetovno vojno napisal največji tržaški italijanski literik Scipio Slataper (kajpada bivši Zlatoper) v svoji knjigi «Il mio Carso» na strani 54:

«S'ciavo. vuoi venire con me? Perchè tu sei slavo, figlio della nuova razza. Per lunghi secoli ti sputarono in viso la tua schiavitù; ma anche la tua ora è venuta. E' tempo che tu sia padrone. Fratello di kraljevič Marco, tu sei sloveno bifolco. Trieste deve esserti la nuova Venezia.

Povero sangue italiano, sangue di gatto addomesticato, Tu sei malato d'anemia cerebrale. Sdraiati sul lastricato delle tue strade e aspetta che il nuovo secolo ti calpesti».

Italija nas ne bo več varala

Dragi De Gasperi! Končno obetaš, da je Italija pripravljena dati Slovencem, ki bi njej pripadli, vse jezikovne in kulturne pravice, da celo neko avtonomijo. Največje jamstvo zato, da se bo to tudi zares godilo, da je tisočletna italijanska civilizacija.

Prav tako, skoro dobesedno tako so govorili rimski ministri ob sklepu prve svetovne vojne.

Takrat nas je Rim varal, toda — zadnjič. Danes ne najdeš ni slov. Primorca, ki bi verjel le besedam italijanskega ministra. Naše primorsko ljudstvo besedi ne veruje, vam ne zaupa. Zato vašo ponudbo odklanjamo. Le poslušaj.

Dne 27. januarja 1920. je zunanji minister grof Sforza rekel takole v rimskem parlamentu: «Mi smo sprejeli v svoje okrilje stotine tisočev Slovanov. Tem Slovanom bomo mi zagotovili popolno svobodo jezika in kulture. To bo za nas častna obveza in dejanje politične modrosti.» Dragi De Gasperi! V Rimu si pač poznal nekega gospoda, Viktorja Emanuela, ki je bil kralj in je stanoval v kvirinalski palači. Morda še nisi pozabil, kako je v prestolnem govoru ob priliki otvoritve parlamenta junija 1921. sladko govoril o Slovencih. Saj sva ga oba poslušala.

Kako so besedo držali, pa Ti mora biti dobro znano. Na proteste so se nam smejali.

Celò rektor katoliške univerze v Milanu je na pritožbo slovenske delegacije takole povedal: «Ako vam ni všeč v Italiji, kar pojdite čez mejo!»

In sam kardinal Pizzardo, ki smo se mu pritožili, da nam oblastva branijo slovenske pridige, je začudeno vzkliknil: «Kaj, Slovenci se po 20 letih še niso priučili italijanščini?»

Zato, dragi moj, vdano prenesi naslednjo izjavo:

Odkar je Osvobodilna fronta združila južne Slovane, je Rim za vselej prenehal biti privlačni center, za kakršnega so ga imeli določeni krogi v stari Jugoslaviji. Danes so oči Jugoslovanov drugam obrnjene.

Naše ljudstvo odklanja rimsko „civilizacijo"

Kakor naše ljudstvo ne veruje več vašim besedam, prav tako odločno odklanja tudi verolomno rimsko civilizacijo. Siti smo je! Našemu Brkinu je borna koča s slamnato strehо ljubša od razkošnih beneških palač, ki so obogatene s prisleparjenim ali oropanim bogastvom z vsega sveta. Našemu Kraševcu je preprosta kamnita cerkvica ljubša od katerekoli katedrale. Vaše «civilizacije» ne maramo! Okusili smo jo in spoznali, ko so kvesturini našim mladoletnim deklicam v zaporih z žarečimi vžigalicami žgali prsi, ko so učitelji z iglo vbadali jezik otrokom, kadar so govorili slovenski; spoznali smo jo, ko je jetični učitelj Sottosanti izpljunil katarski pljunek v usta, deklici ker jo je med odmorom slišal govoriti slovenski; okusili smo jo, kadar so nas karabinjerji zaradi slovenske govorice javno klofutali; spoznali smo jo, ko so po ječah naše žene in matere pretepali do zadnjega zdihljaja; okusili smo jo, ko so nas gonili iz taborišča v taborišče, iz ječe v ječo; spoznali smo jo, ko so se oblastniki vdajali hijenskim nagonom ter snemali slovenske napise z grobov. 95.400 Primorcev je okusilo rimsko civilizacijo v taboriščih. Naj navedem samo en prizor. Slovenska žena v blagoslovljenem stanju je skozi žično omrežje molela roko ter mulila travo, da bi se nasitila. To je opazil neki mimoidoči italijanski duhovnik, se zgrozil in vzkliknil: «In v vsej Italiji se ne najde en sam škof, ki bi dvignil glas proti tolikemu barbarstvu!»

Ker so Primorci vse to in mnogo drugega okusili, zato se ne boš čudil, če ti povem, da so z zadoščenjem brali besede škofa Luitpranda, ki je v zgodnjem srednjem veku naslovil na rimska oblastva (citiram po italijanski knjigi): «Per noi Longobardi, Normanni, Visigoti lo stesso nome di Romano desta schifo».

In nikar se tudi ne čudi, ko Ti povem, da je na Primorskem prišel v pregovor tale stavek: «Rajši kot pod Italijo, rajši pod hudiča.»

Pa naš narod ne ve samo tega, kar je Italija Primorcem prizadela; on ve, kaj je fašistična Italija prizadela Jugoslaviji. Kdo je takoj po prvi svetovni vojni začel rušiti Jugoslavijo? Italija.

Kdo je povabil crnogorskega izdajalca, ministra Plamenca, v Rim, ga leta vzdrževal, in nele njega, marveč celo papirnato ministrstvo in z njim rovaril proti Jugoslaviji? Italijanski «demokratični» ministrski predsednik Giolitti.

Kdo je pomagal vzdrževati Janka Pusto? Italija.

Kdo je prvi začel ogrožati svetovni mir in je napadel neoboroženo Abesinijo? Fašistična Italija.

Kdo je naredil načrt za umor kralja Aleksandra? Fašistična Italija.

Kdo je dal morilcu revolver? Fašistična Italija, v Trstu, via Machiavelli st....

Kdo je začel in vzdrževal ustaško gibanje? Fašistična Italija.

Kje so se vadili prvi ustasi? V Trstu, via Cologna v karabinjerski vojašnici in v Gorici v Stolni ulici.

Kdo je finansiral Pavelića, ko je pohajal po svetu? Italija.

Kdo je hujskal Hrvate — ustaše, da so poklali en milijon Srbov? Italija in spet Italija in samo Italija.

Vse to in veliko več ve naše ljudstvo in zato se je v njem v 25 letih nakopičil ves srd zoper tako Italijo. Vse to vedo vsi jugoslovanski narodi, ki so se dvignili, da bi nas Primorce rešili.

Prav zaradi tega so vstala vsa jugoslovanska ljudstva. Gnalo jih je k nam, kjer smo bili podjarmljeni, lomit verige in okove. Dvignili so se proti zatiralcu s prvobitno, prej nikdar sluteno silo: ali svobodo ali smrt!

Dragi De Gasperi! In po vsem tem si upaš zahtevati, da se ta zemlja izroči Italiji? Temu se pravi po naše nesramnost, po vaše pa «faccia tosta».

Ne, ne tako! Nikar ne pozabi, da je Italija, ki je začela to zločinsko vojno proti Jugoslaviji premagana država.

Ako bi v tej vojni zmagala Ducejeva Italija, bi vsi imperialistični listi od Sicilije do Benetk ponavljali rimski izrek: «Vae victis!» Gorje premaganim! In res bi se nad Primorce in nad vso Jugoslavijo zlilo neizmerno gorje, trebili bi naš narod do uničenja. Nova Jugoslavija pa načelno zavrača ta nečloveški rimski izrek in v znamenju bratstva jamči vsaki narodni manjšini, torej tudi italijanski, polno jezikovno in kulturno enakopravnost. S tem dejanjem bo dokazala pravo civilizacijo.

Ponavljam, in tega nikar ne pozabi, da je Italija premagana država. Najboljši svet, ki Ti ga morem dati, in to je tudi edino pravilno in pravično, je to, da Italija prizna pravice našemu ljudstvu.

Primorci so povedali, kaj hočejo. To je volja vseh neštetih množic od Moskve do Trsta. In — zapomni si —, če danes ne, bo jutri ta volja meso postala.

VIRGIL ŠČEK

Izredno sodišče je čedalje bolj popustljivo

V petek se je pričel proces proti pomorskemu kapetanu Juriju Villasu, zaradi sodelovanja z Gestapom. Obdolženec se je zagovarjal, da je imel samo trgovske zveze z nemškimi častniki in da jih je zgolj izkoriščal. S tem je hotel pomagati ljudem, da bi se oprostili delovne službe. Mnoge priče, med njimi odvetnik Gattorno, pa so pričale, da je posredoval samo iz pohlepa po denarju in izvabljal denar tudi tedaj, kadar prizadetim ni koristil. Vsa razprava je pokazala, da je bil obtoženec v tesnih stikih z nemškimi častniki, njihov sodelavec, ki je deloval zanje v čisto policijskih zadevah. Kljub temu ga je sodišče obsodilo le na 4 leta in 6 mesece zapora ter trajno izgubo častnih pravic.

Popoldne je bila razprava proti Santo Attanasiju, policijskem agentu prosluie «Squadre Colotti», ki je bil obtožen, da se je udeleževal protipartizanskih akcij. Kljub temu, da je obtoženec sam priznal, da je pripadal Collottijevemu inšpektoratu, ga je sodišče obsodilo samo na dve leti in 6 mesecev zapora.

Predsednik sodišča Roatti, tožilec Pincherle, branilec Bologna.

Pred prvim kongresom antifašističnih žena Julijske krajine

V teh dneh, pred našim prvim kongresom, se s ponosom oziramo nazaj na leto 1945., ko se je prav iste dni vršila v Cerknem druga pokrajinska konferenca primorskih žena.

Dolga, naporna in nevarna je bila pot do Cerkna. Prebijale smo se skozi švabske zasede, mimo sovražnih postojank, hodile ponoči, da nas ne bi sovražnik tako hitro zasledil. Prebijale smo se skozi najhujšo ofenzivo, ki jo je vršil sovražnik na Predmeji in Trnovem. Zima, sneg in sovražnikove krogle so bili naši spremljevalci, vendar se nismo plašile. Prišle smo na določeno mesto vse izmučene, toda srečne, prišle smo iz vseh delov naše lepe Primorske. Takrat so prišle z nami tudi tov. Italijanke. Ko smo se sestale iz vseh delov toliko let zasužnjene Primorske, smo pozabile na vse nevarnosti. Pozabile smo na požgane domove, na svojce v koncentracijskih taboriščih, pozabile na trnjevo pot, ki smo jo prehodile, preden smo prispele semkaj in ki jo bomo morale prehoditi vračajoč se na svoje domove. Vse smo čutile samo eno, nas vse je opajal amo en sladek občutek — občutek svobode. Da, res, sredi svobodnih gozdov smo začutile dih svobode, dih, ki nam je vlil novih sil in poguma za nadaljnjo borbo. Razšle smo se, želeč si skorajšnjega svidenja v svobodi.

Eno leto je minulo in danes lahko zborujemo v svobodi. Na žalost ta svoboda ni tista, katere dih smo začutile takrat v hribih.

Kongres, na katerega se pripravljamo z velikim veseljem, a hkrati z vso resnostjo, nam ni dovoljen v Trstu. Naši zavezniki ga nam ne dovolijo. A kongres se bo vršil, ker se mora vršiti. Saj so pred nami velike naloge, naloge, ki jih moramo izvršiti, ako hočemo častno rešiti dolžnost pred svojim narodom. Kongres bomo imele na Reki, imele ga bomo v svobodi, tako, kot smo si ob slovesu želele na naši drugi konferenci v Cerknem. Naj vedo vsi, da se ne plašimo poti na Reko, saj se še one v Cerkno nismo plašile.

Ne bomo zborovale v Trstu, toda vseeno bomo svetu sporočile to, česar si želimo, to, kar čutimo. Z Reke, bomo sporočile isto, kot bi iz Trsta, — vedno iste antifašistke Julijske krajine, Slovenke, Italijanke in Hrvatice, antifašistične žene Julijske krajine.

★

Antifašistične žene Julijske krajine in Trsta, Slovenke, Italijanke in Hrvatice se že dolgo pripravljajo na svoj prvi kongres. Pričele so s predkongresnim delom in s predkongresnim tekmovanjem, ki je že v polnem razmahu. Priredile so mnogo konferenc in širših zborovanj, na katerih postavljajo razne problème, ki se bodo na kongresu obravnavali.

V zvezi s tem je odbor Slovansko-italijanske antifašistične ženske fronte za mesto Trst naslovil na Zavezniško vojaško upravo v Trstu sledeče pismo:

«Mestni odbor Slovansko-italijanske antifašistične ženske fronte prosi, da bi se kongres, ki bo 17. t. m., vršil v Trstu. Ker smo povabile okrog 1000 delegatk iz cone A, potrebujemo veliko dvorano, ki bi nam bila na razpolago ves dan. Prošnjo za odstop dvorane za ta dan smo predložile ravnateljstvom gledališč Fenice, Verdi, Nazionale in Rossetti. Zavezniški častnik, ki odgovarja za gledališče Rossetti, nam je sporočil, da razpolaganje z dvorano odvisi od polkovnika Smutsa.

Na ta kongres smo povabile sledeča predstavništva in organizacije: predstavnice italijanske ženske unije (UDI) večjih italijanskih mest; predstavnice jugoslovanskih ženskih organizacij; predstavnice ženskih organizacij cone B; Zavezniško vojaško upravo; ve tukajšnje stranke in sicer: krščansko demokratsko, akcijsko, socialistično, liberalno, separatistično in komunitično stranko Julijske krajine; novinarje.

Spored kongresa bo: 1. Doprinos žena v borbi proti nacifašizmu; 2. Povojna doba in žensko vprašanje: Žena in obnova; žena in socialno skrbstvo, žena - delavka in mati, žena in morala.»

Na to pismo antifašističnih žena je polkovnik Smuts, višji častnik za mesto Trst odgovoril tole:

«Na Vaše pismo z dne 7. t. m., kjer prosite za dovoljenje za kongres žena, ki bo 17. t. m., Vam sporočam:

1. Dovoljenje za kongres ne bo izdano; 2. Dasi politika Zavezniške vojaške uprave dopušča preveliko svobodo zborovanja, ne more dovoliti politična zborovanja, na katerem bi prisostvovale delegacije izven cone A; 3. Vaš namen je povabiti na kongres veliko število ljudi izven cone A; zato se kongres ne more vršiti.»

Odg. urednik DUŠAN HRESČAK

ZAHVALA

Dne 7 februarja je legel k večnemu počitku naš ljubljeni oče

KOSMINA FRANC

69 let star

Žalujoča družina se iskreno zahvaljuje sovaščanom za sožalje, pevskemu zboru Slovenske mladine za cvetje, čč. gospodu župniku za prelep govor na grobu in pevskemu društvu «Prosvete» v Nabrežini za nagrobne pesmi.

Nabrežina, 10. 2. 1946.

Žalujoči sin z ženo, hčerke in ostalo sorodstvo.

Popravek

Včeraj objavljena osmrtnica se glasi pravilno na

Josipino vdov. Kresevič

in ne Kraševič, kot je v našem časopisu pomotoma javljeno.

OD TRIGLAVA DO JADRANA

Odkritje spominske plošče narodnega heroja Vojka

Ob priliki odkritja spominske plošče narodnega heroja Janka Premrla-Vojka, ki bo dne 24. 2. t. l., naj se vsi pevci bivšega pevskega zbora «Srečka Kosovela» sestanejo v Vipavi na trgu ob 8. uri zjutraj, ker bodo nastopili skupno z ostalimi pevskimi zbori in po možnosti tudi samostojno.

Slovensko narodno gledališče za Trst in Primorje

Proslava našega največjega pesnika Franceta Prešerna se vrši danes ob 10.30 v gledališču Nazionale.

Popoldne ob 16. uri se bo prizorila v dvorani Rinaldi, v ulici Caprin 7, Golarjeva «Vdova Rošlinka».

Na Opčinah bo v Prosvetnem domu ob 17. uri Zupanov «Andante patetico».

Kot prednaznanilo javljamo, da se bodo uprizorile 17., 18. in 19. t. m. nadaljnje tri nove predstave v gledališču Fenice.

Zlata knjiga tistih, ki so padli za svobodo

Pri MOS-u je bil ustanovljen odbor, ki ima nalogo skrbeti za počastitev spomina junaških borcev, ki so padli v osvobodilni in protifašistični borbi. Žrtve za svobodo bodo vpisali v zlato knjigo. Odbor je na predvcerajšnji seji sklenil, da bo povabil k sodelovanju vse sorodnike, prijatelje in znance padlih borcev. Ti bodo odborom SIAU svojih okrajev stavili na razpolago vse podatke, listine, pisma, časopise, slike itd., ki lahko osvetlijo junaške like padlih rodoljubov.

Sedeži okrajnih odborov SIAU so sledeči: I. okraj, ulica Fabio Filzi 10; II. okraj, Corso 19; III. okraj, ulica Caprin 7; IV. okraj, Sv. Ana, ulica Valmaura.

Odbor bo v nekaj dneh razposlal okrajnim odborom SIAU tozadevne tiskovine z vsemi potrebnimi pojasnili in navodili. Odbor že sedaj poziva okrajne odbore, naj prično zbirati in proučevati material, ki jim ga bodo dali svojci in prijatelji padlih.

Neupravičena aretacija

Na proseški postaji je bil v italijanščini napis «Prosecco». Zato je tov. predsednik KNOO poskrbel, da bi ga zamenjali s slovenskim napisom. Odšel je k postajo načelniku in ga prosil za dovoljenje. Postajenačelnik mu je svetoval, da bi bilo bolje vprašati za pojasnilo in dovoljenje tržaško železniško upravo. Telefoniral je na upravo, ki mu je dovolila izmenjavo napisa pod pogojem, da sam prevzame odgovornost. Tov. predsednik je telefonično pustil svoje ime in primek ter število osebne izkaznice. Sklenjeno je bilo tako, da napis čimprej zamenjajo. Drugi dan, ko so nekateri tovariši delali nov napis, so prišli mimo neki železničarji. Ker so grdo nastopili proti pleskarjem, je prišlo do prepira. A napis je bil že izgotovljen. Drugi dan so ga zopet pokvarili. Čez nekaj časa so prišli k tov. predsedniku civilni policisti. Rekli so mu naj gre z njimi samo za eno uro, toda ni se več vrnil. Ob priliki obiska žene na policiji so policisti obdolžili tov. predsednika, da je napadel železničarja s proseške postaje. To pa ne odgovarja resnici, ker tov. predsednik ni napadel nikogar.

Nepotreben poplah v Trenti

V Trenti pri Bovcu se je razširila govorica, da se je pojavilo 35 primerov pegastega legarja. Takoj nato je odsla zdravniška komisija poverjeništva na lice mesta in ugotovila, da so v vseh primerih otroci oboleli za ošpicami. Na področju poverjeništva doslej še ni nobenega primera pegastega legarja.

Uspehi gozdnih delavcev v coni B

Kljub težkim pogojem, v katerih so se primorski gozdni delavci v coni B znašli po osvoboditvi, so uspeli premagati glavne težkoče in spraviti v obrat 18 velikih in 36 majhnih žag. Gozdni delavci so si pomagali pri svojem delu brez vozov, brez zadostnega števila vprežne živine in brez pogonskih sredstev. S podporo gozdnih uprav državnega Trnovskega gozda, Idrijskega drzavnega gozda in uprave Windischgrätzovih gozdov, so uspeli opraviti važno delo.

V teku leta 1945. so žage na področju poverjeništva PNOO izrezale 32.000 kub. metrov lesa. Od te količine je šlo v korist obnove porušenih mostov 11975 kub. metrov jelovega lesa. V cono A so izvozili preko UIVOD-a preko 4923 kub. metrov lesa.

Kanal

Kljub temu, da je okraj zelo reven, in da ljudstvo živi v pomanjkanju, ni v «Partizanskem tednu» zaostajal za drugimi. Vasice okraja so zbrale sledeče vsote denarja: Lovisce, Melinki in Lig 380 lir, Podtravno 215 lir, Rute 735 lir, Ciginj 879 lir, Rocinj 1.313 lir, Plave (levi breg) 930 lir, Selo-Kosmarice 328 lir, Ušnik 470 lir, Modrejce 1.476 lir, Markiči 204 lir, Srednje 214 lir, Močila 208 lir, Plave (desni breg) 815 lir, Krestenica 160 lir. Te številke zgovorno prikazujejo prizadevanje našega revnega ljudstva.

Opatje selo

Vaška mladina je otvorila «Partizanski teden» z lepo kulturno prireditvijo. Ob tej priliki je podarila lepo zastavo odseku Zveze primorskih partizanov, v katerem so domaci fantje in mozje, ki so se vrnili iz vojske. Vsi skupaj so v prid «Partizanskemu tednu nabrali 2.900 lir.

Postojna

Posredovalnica dela v Postojni je v januarju, ko je za delo najtežje, posredovala delo za 108 delavcev in nameščencev.

TRST

Slovenski tečaj kulturnega krožka „M. Kralich"

V ponedeljek 11. t. m. ob 17. uri se bo na sedežu kulturnega krožka «M. Kralich» (Casa del Lavoratore portuale, piazza Duca degli Abruzzi št. 3-I). pričel slovenski tečaj za začetnike. Učila bo tov. Jelka Gerbec. Tečaja se lahko udeleže poleg članov kulturnega krožka M. Kralich tudi člani drugih kulturnih krožkov. Tečaj je brezplačen.

Roditeljski svet v Škednju

Roditeljski svet v Škednju sklicuje roditeljski sestanek, ki bo jutri 11. t. m. v prostorih bivšega Gospodarskega društva. Vabimo vse starše, da se sestanka polnoštevilno udeleže.

Prosvetna prireditev v Rojanu

Danes 10. t. m. ob 16. uri ponovi rajonska mladina svojo šolsko prireditev, združeno s Prešernovo proslavo, v bivšem Ricreatoriju — Via del Solitro 10.

Opozorilo

Opozarjamo, da se bo vršila otroška ura v tržaškem radiu ob 15.15 uri. Oddaja ob 15. uri kakor je bilo objavljeno, ni mogoče radi pomanjkanja električne energije.

RADIO

NEDELJA, 10. FEBRUARJA

14.15 pregled vesti in plošče; 15.15 slov. otroška ura; 16 glasbeni sprehod; 16.30 ples pri čaju; 17.15 harmonični orkester; 18 orkester Gallino; 18.45 plošča v lokalu; 18.50 športne novice; 19 St. Jakobski zbor (slov.); 19.20 ruska baletna glasba (slov.); 19.50 predavanje o telesni vzgoji (slov.); 20 slov. vesti; 20.15 ital. vesti; 20.30 15 min. z Cortojem; 20.45 športne novice; 21 veliki komponisti; 21.45 komedija; 22.30 večerna glasba; 23 ital. vesti; 23.15 slov. vesti; 23.25 nočno zabavišče.

Zabavni večer

Danes ob 18. uri bo na odprtem v šoli v Cologni zabavni večer.

Odgoditev kulturnega večera

Kulturni večer, ki bi se moral vršiti v nedeljo 10. t. m. na Opčinah, je iz tehničnih razlagav odgoden.

Enotni sindikati

Sindikat kovinarske stroke. Jutri, v ponedeljek ob 18.30 bo sestanek upravnega sveta.

V torek ob 17.30 bo sestanek posvetovalnega odbora kovinarskih nameščencev, ob 18.30 pa sestanek sindikalnega kovinarskega tiskovnega odbora.

Prehrana

Prenotacija racionirane hrane za četrtletje marc-junij 1946. Od 10. do 20. t. m. se morajo vsi potrošniki tržaške občine in pokrajine predbeležiti za II. četrtletje, V istem roku se bodo morale predložite občinskemu prehranjevalnemu uradu — sekciji za kontorolo odrezkov — izjave o bivanju civilnih in vojaških oseb zaradi dodelitve racionirane hrane za četrtletje marc-junij 1946.

Dobra srca

Skupina cestnih delavcev iz Bazovice daruje za stavkujoče v ladjedelnici 1000 lir.

Namesto cvetja na grob mojim nečakom Antonu in Mirku Skočir iz Zaloimina (Tolmin) daruje Marija Čekada iz Sv. Ivana 150 lir (za sirote padlih partizanov) in 150 lir za našega dijaka.

MALI OGLASI

PISALNI STROJ v kovčegu, s slovenskimi črkami, skoraj nov, prodam. Gostilna Nuova Trieste, Via Crispi št. 33.

OKRASKE ZA ZABAVE dobite v papirnici Štoka ul. Milano, št. 37, Trst.

DAMSKA KROJAČNICA izvršuje takoj in pazljivo vsakršno delo po zmernih cenah tudi za najbolj razvajene. Ul. Conconello, 15, Opčine.

VILO v LJUBLJANI, deset minut od Zvezde, pet sob, 700 m3 vrta, zamenjam za hišo s 3-5 sobami v Trstu ali bližnji okolici. Ponudbe pod «Tržačani» na upravo lista.

PLETENINE IN NOGAVICE NA DEBELO
TRGOVINA
GEMELI
TRST, via Imbriani 1
Telefon št. 94303
MILANO, via Parini 1 A
Telefon št. 65853
CENE BREZ KONKURENCE!

V nedelju 17. t. m. priredi Prosvetno društvo „Slovan" v Padričah veselico v „JAMI" z bogatim sporedom, ki bo pravočasno objavljen

Prosvetno društvo „VIŠAVA" Konkonelj vabi na današnjo kulturno prireditev. Na sporedu vesela igra „TRIJE SNUBCI" deklamacije, pevske točke, gostuje pevsko društvo sv. Ivana. Po predstavi PLES.

Kaluža in Povh, prej Florenc, Trst, ulica Vidali 5, ima na razpolago vsako vrstne TEHTNICE ZA INDUSTRIJSKO, KMETIJSKO IN KUHINJSKO UPORABO.

VELETRGOVINA Z VINOM
M. LOVRINOVICH
ustanovljena 1901 — TRST, ul. E. TARABOCHIA 7
PRVOVRSTNA VINA, domača, bela in rdeča.
Cene brez konkurence. Postrežba točna. Ceniki na razpolago

KRZNO
NAJELEGANTNEJŠE
100 novih modelov v izložbi
ZILIOTTO, z lastno strojarno in delavnico, prodaja neposredno odjemalcem
Obiščite v Via Trento 11, III nadstr.